Pascha in ariete cælebrandũ

enim paschali tunc Sol ♉ gradum 8 possedit, cum tamen in Ariete nobis illa festiuitas sit peragenda) incidisse.

Exemplum Regis FERDINANDI.

¶Regis FERDINANDI natalis est 1503, huius anni litera dominicalis A, Cyclus clauium 34 scitur. Iam si index Z ad 34 in limbo interiori statuas, literæq; A proxime sequenti in exteriori limbo ostensorem denuo adiungas, 16 Aprilis dies ostendetur. Vitato interim ne A litera cum indice obtegatur. Quod vbi peractum est, festorum omnium mobilium circularis extat descriptio.

QVORVM TALIS EST SERIES

Septua.	12	Febr.	Iudica	2	Apri.	Cãtate	14	Maii
Dñica Est.	26	Febr.	Palmarum	9	Apri.	Rogatiões	21	Maii
Quadra.	5	Mar.	Pascha	16	Apri.	Ascensio	25	Maii
Remini.	12	Mar.	Quasim.ge.	23	Apri.	Exaudi	28	Maii
Oculi	19	Mar.	Misericordi.	30	Apri.	Pentecoste	4	Iunii
Letare	26	Mar.	Iubilate	7	Maii.	Trinitatis	11	Iunii

Pascha iam denuo mensi secundo inseritur, ideo quod æquinoctiũ secundo post Natalem FERDINANDI Regis contigerit. Tertio post ☍ (oppositio autem vera non media attendi in Paschali celebratione debet,) quæ iccirco nunc 12 Martii secundum patres, secundum Theophilum & æquinoctii solidam rationem 19 Martii sanctificanda foret. Verum quia ecclesiastica consuetudo 16 Aprilis eligit Dionisium imitans, cuius æquinoctium 21 Martii dies est, fit vt similiter in 35 dies pascha vltra debitum finem producatur, Soleq; in 5 Tauri gradu, impuro dicto, existente colatur. ¶Neq; vero nos tantum hic fallimur, cum & Iudeis ipsis, quamuis egregiè sapientes sibi hoc loco videantur, æquinoctii ignorantia imponat. Non enim in primo, legi obtemperantes, sed secundo mense contra Mosen & edicta sua pascha adorant. Aequinoctium etenim statuentibus 13 vel 14 Martii contigit hoc presenti 1539 anno, vt 11 Aprilis paschali solemnitati vacarunt, cum aliâs si exquisitam æquinoctii computationem sequerentur, legi suæ conuenienter 12 potius Martii pompas illas paschales peregissent. Ita 30 integris diebus verũ supergredientes falsi sunt. Potest etiam alia de causa paschatis minus stato tempore per omnem orbem culti varietas accidere, præter Mosaicam traditionem & ecclesiæ. Diuersitas namq; meridianorũ non vltimam paschatis variandi occasionem per regiones diuersas inducit. Telluris enim globositas efficit, vt à Sole tota terra simul & vno momento illustrari nequeat, que res diem causatur. Verum dimidia tantum parte dies, altera nox, & econtra, dum fit non vltima festiuitatis huius venerandæ varietas contingere potest. Cuidam enim terræ parti luminarium oppositio videri potest, cuidam minime, vni post meridiem, alteri post noctis medium, ex quo fit, vt hic oppositionem ad diem Solis, ille ad diem Saturni nonnunquàm conspiciat. Cui in die Saturni apparuit, sequenti Dominica festum instat, Cui die Dominica cernitur oppositio, is mox octaua sequenti sollennitatis sacra perãgit. Quæ res locum haberet, si non vniuersalis quædam ecclesiæ constitutio per orbem euulgaretur. Sed quoniam hæc & huiusmodi nemini non per se obuia esse possunt, verbo attigisse satis sit.

Iudeorum error in celebratiõe paschatis.

Quomodo paschale festum variatur ratione diuersitatis meridianorũ.

ENVNCTIATVM TRICESIMVM NONV.

Quibus anni temporibus, diebus, horis & minutis æquinoctia contingãt presentissimè contueri.

CVM HACTENVS PERMVLTA super erroribus paschalib⁹ egerim æquinoctii nomine, oportunũ videtur ostendere nunc quomodo possis omni tempore eueniẽs illud certissimus agnoscere. Illud autem quo fœlicius confieri quæat, figuram per quam hoc prestare iuxta dies, horas & minuta nostro more computata liceat, exhibui, ordiens ab anno Christi 1300 vsq; ad 3000 æquinoctia instrumentum complectitur. Neq; sane ideo, quia ita opus fore crediderim, sed quod palam facerem in tanto temporis spacio vernale æquinoctium in Februarium vsq; retro cessurum, & quo vel sic saltem maturius Kalendarii emendandi desyderium ecclesiæ inducatur. Instrumenti partes igitur primum, postea vsum accipe. Infima & inmobilis huius figuræ rota limbo constat vno, circulis plerisq; cõserto, quarum singuli in partes 14 diuisi transuersalibus interstincti limeis sunt. Sectionum queuis 14, diem refert, qui sunt 27 & 28 Februarii, & duodecim Martii. Huius limbi extremitas alba nigraq; spacia vicissim gerit, quorum alba dies, atra noctes denotant. Iuxta lineam spacium candens transeuntem vides, M literam subinde adiunctã, quæ meridiei nota est. Linea nigrum di ssecans, mediam noctem significat, N litera opposita. In spacio illo obscuriori C & R literæ reperiuntur, C occasum, R ortum innuens. Sub dicto colore duodecim gradus semper habentur, duodecim horas noctis signantes, similiter sub candido 12 horæ diei continentur, in vicem iam albe, iã atræ. Nox enim æqualibus cum die horis participat, quoniam dies illi æquinoctiali congruunt tempori. Numerus ille horarum tertio in spacio centrum versus de 3 in 3, à meridie in mediam noctem, rursusq; à media nocte in meridiem, nostro pro more scribitur. Quarta hnius limbi area dierum in se numerum vnà cum nominibus suis continet, vt, an dies sit Februarii, an Martii sciatur. Interim limbi parte indices quidam occurrunt cum annis Christi singuli noti ab vno centenario in alium, quorum primus 1300, nouissimus 3000 annos, (omnes à Christo nato intelligendo) gestat. Rota post hæc omnia volubilis quinq; ostensores amplexa cernitur, primus ostensorum B, secundus C, tertius D, quartus E, quintus F literis insigniuntur. Quilibet horum 20 annos sub se continet, ita, vt omniũ sum̃a 100, qui integer centenarius est, constituat. In ventre autem istius instrumenti filum prominet, vniuersali vsui accommodum. Et hæc de instrumenti partibus sufficiunt. Inquisiturus quem diem anni præstituti æquinoctium vernale vendicet, indicem rotulæ fixæ inspiciat, minorem centenarium anno vel annis propositis gerentem. Huic deinde reperto, indicem alium mobilem superiorem superlõcans, in cuius superficie quadrangula propositum currentem annum vltra inferioris indicis centenarium offendet. Sicq; rotulam hanc meridiano Ingolstadiensi quadrantem, habebit. Quo facto annum propositum in area numerorum requiret, vbi super iuxta positam lineolam filum extendens, Mensem, diem horamq; æquinoctii vernalis in inferioris limbo rotæ contuebitur, ante vel post meridiem eueniens vel euenturum. Quod si exquisitum aliquem centenarium aut præcisum deligas, ad quem æquinoctium inuestiges, nullo iã amplius est opus labore. Nã indices per centenarios distincti, neminem latent, per quos filum ductum ex centro, dicto citius equinoctii tempus vel elapsum vel elapsurum manifestat. Quod si meridiano alio respondens æquinoctium desideras, vel loco alteri, locum è tabula regionum in tertio enunctiato posita summe, qui si orientalior est Ingolstadio, horas & minuta eius inuenta in præsenti instrumento numera, à linea meridiei incipiens, id est, à 12 (lineam dico cum M litera notatam) versus R, per inuẽtas horas seu minuta filum dirige, indice superioris orbis sub idem firmato. Rursusq; filum lineæ anni currentis vltra centenarium superinduc, & continuo in limbo rotæ inferne, diem, horam & minuta temporis equinoctii vernalis extabunt. Iam si tres tantum dies ho. 0 M̈ 42 numero dierum Martii (in quo æquinoctium cõtingit) adieceris, diem, horam minutaq; Antumnalis æquinoctii, quod in Septembre accidit, habebis. Si vero locus occidentalior Ingolstadio offertur. Horæ & minuta eius per tabulam regionum inuenta, C versus numerari postulabunt, filo & ostensore, vt dictum est, dispositis, Multo hoc idem per exempla manifestius euadit. ¶Imperatoris Quinti CAROLI annus 1500 natalicius scribitur. Qui numerus, quoniam per se centenarius est, minore opus opera fuerit. Filum itaq; mox super M ostensorem rotulæ inferioris (vbi 1500 habentur) ponis, quod in limbo decimum diem Martii, horas 6 minuta 28 post meridiem (meridiani scz Ingolstadiensis) aperit. Cum autem Gandauum, vt supra, Cæsaris natale solum sit, iam per tertium pronunctiatum ex tabula regionum Gandauum requirendum erit. Quod illic occideatalius Ingolstadio 39 minutis inuenitur, quapropter indicẽ B super ostensorem M induces, numerabisq; 39 minuta retro occasum versus, per quæ filum traductum, mox in limbo diem 10 Martii, horam 5, minuta 49 pomeridiana, in quibus æquinoctium vernale accidit habitantibus sub meridie Gandauiensi indicabit. His diebus, horis & minutis addenti tres dies, hora 0, M̈ 42, prodibunt 13 dies, 6 horæ 31 M̈ Septembris æquinoctii autumnalis tempus. ¶Alia demonstratio lucidioris intellectus gratia sit ista. Insula Iucatan nomine auspiciis diui CAROLI inuenta ad Christianæ fidei sanctimoniam conuersa, distans ab Ingolstadio occidentem versus horis 6 M̈. 40 Ibi si scire laboras quando diei nox fiat par, hoc 1539 anno, tum ostensorem B literæ M connecte, ab ipso B occasum versus, horas 6 M̈. 40 numerans in limbo exteriori rotulæ mobilis, filumq; per ea diducens, in limbo exteriori rotæ immobilis diem Martii 10 horas 10 Minuta 12 ante meridiem tempus æquinoctii Iucatani cernes. ¶Regi FERDINANDO annus 1503 natiuus fuit, oriundo in Medina Hyspaniæ vrbæ, centenarius est 1500, quare B super M inferatur, occasus ratione, quia Medima Ingolstadium hora 1 M̈ 12 superat, hora 1 M̈ 12 versus occidentem à B in limbo mobilis rotæ querendæ erunt, per quæ filum trahetur, indexq; B sub idem reducetur. At filum per lineam tribus annis proximam directum, in limbo immobilis rotulæ diem Martii 11, horam 10 M̈ 43 ante meridiẽ ostendit. Eo ipso igitur minuto Sol principium Arietis ingredi Medinæ incolis dici potest. ¶Verum ne-quid deesse conquëri possis, loci orientalioris intelligendi viam quoq; aperiam. Hierusalem Ingolstadio est orientalius horis 2 minutis 24, quo loco si scituri as æqualitas diei & noctis quo die & hora anni natalis supradicti regis scz Ferdinãdi, qui est 1503 euenerit, tum impone B, vt nosti, literæ M, numerando cõtra oriẽtem à B duas horas 24 minuta, & hoc in mobilis rotæ limbo, filũ per ea duc, indice B subducto. Iam si filum lineæ trium annorum infers, tum illud in limbo fixi orbis 11 Martii, horas 2, M̈ 19 pomeridiana, horologio Hierosolymitano cõgruentia, aperiet. Quoniam autem sola B litera hucusq; vsi simus, non abs re fuerit adhuc altero dogmate rem planiorem reddere. Esto vero tale. Aequinoctiũ vernale ad annum Christi 1598, si nosse velis meridiano Ingolstadiẽ si con-

lege. æquinoctia per instrumentum cõplexus. Neq; &c.

lege. Infima & immo.

Instrumenti partium sum̃aria enarratio.

lineis nõ liemeis

Quomodo æquinoctii dies annuatim sit inuestiganda.

Vt Aequinoctium meridiano respondens alii reperiatur quàm Ingolstadiensi.

inferne, dies & hora legẽdum, nõ diem & horam &c.

Exemplum CAROLI Imperatoris.

Iucatan Insula occidentalis

nomine & auspiciis diui C. inuẽta ad Christianæq; & clege

Exemplũ Regis FERDINANDI.

Quomodo æquinoctium in Regiõibus orientalioribus sit inueniendum.

